

ŽVILGSNIS

Lietuvos Nepriklausomybės Sajūdžio
Šeduvos valsčiaus laikraštis

Nr. 2(5) 1990 m., vasario 28 d.

NEBŪKIME NAIVŪS.

Linas JUČAS

Kiekvienas žmogus sutinka tokį likimą ,kokio yra vertas ,kokio nusipelno...

Nebūkime naivūs - pasaulis taip greitai nesikeičia , kaip mano kai kurie realiai nejvertinantys padėties žmonės. Nesikeičia "stachanovietiškais" tempais ir žmogus.Kitaip gali prabilti jo liežuvis , jis gali prisiegti prie atlapo "patriotizmą" rodantį ženkliuką , nusifotografuoti prie Kryžių kalno...Bet tai tik išorė , o viduje tūno priešo įvaizdis , baimės ir dvejonės demonas...

Nebūkime naivūs - reikia laiko , reikia , kad niekas netrukdytų.Reikia teisingo pritariančio žodžio.O iš kur tai gauti , jei gyveni tikroje biurokratų svetainėje - Radviliškio rajone , kur nieko negalima kritikuoti , paliesti net mažuoju piršteliu.Kaip tai padaryti , kai idėjų ir minčių skleidėjas - rajono laikraštis - kompartiečių ir "tarybininkų" rankose?!Gyventojai juokauja (ar ne be pagrindo?) , kad "Mūsų krašto" redaktorius gerb.Antanas Mikelis , vos gavęs kritinį ar aštresnį laišką , neša jį tikrinti LKP Radviliškio rajono pirmajam sekretoriui Benediktui Žemkauskui ... Juokai juokais , o vienas etatinis "valdžios" gynėjas oficiozo redakcijoje tikrai yra.Gerbiamiausias Edmundas Liolys įniršta kaip bulius koridoje , vos pamatės straipsnį ,

laišką ar informaciją , paliečiančią rajono šventuosius.Nereikia nė raudono skuduro - strimgalviais puola ginti geradėjų , nurašydamas... tą pačią medžiagą , pakeisdamas tik interpretaciją.

Kiti kolegos irgi neatsilieka: kažkam tai , prисiden-gusiam D.Noraitės slapyvardžiu , užkliūna "Žvilgsnyje" spausdinama bolševikmečio tautosaka , kas nors pasidžiaugia komunizmo statybos pergalėmis...

Ot begėdis! Kaip aš drįstu juodinti malonujį , šviesujį ir n - ujį socialistinį gyvenimą.NEGALIMA!!!!!!

Nebūkime naivūs...

Sniegas dar neištirpo!

Neveltui sakoma :"Už teisybę visi pyksta".Turbūt todėl Šeduvos vidurinės mokyklos vadovybė , kai kurie pedagogai ir Radviliškio rajono švietimo įstaigų valdybos "tūzai" taip nesveikai reagavo į 2 mažytės publikacijas - laikraštyje "Žvilgsnis". "Nuskriaustiesiems" pasitarnauja Lietuvos Komunistų partijos Radviliškio rajono komiteto ir Radviliškio rajono Liaudies deputatų tarybos (čia tai ben:!!!) laikraštis "Mūsų kraštas" , rašinyje "Ginčas dėl pernykščio sniego"(1989m.,Nr.148) duodamas ryžtingą atkirtį "nepriklausomo Šeduvos laikraščio "Žvilgsnis"(fuuu...) neklaužadoms.Deja,deja,"drąsusis kovotojas už teisybę A.Danaitis" nedriso pasirašyti tikraja pavarde...Tiesa ,slapyvardį iššifruoti ne taip jau sunku ,vos pažvelgus į oficiozo "Mūsų kraštas" etatinį darbuotojų sąrašą ir spėjant,kad pirmoji vardo raidė turėtų būti "A".

Ilgai neatsakėme į "griausmingą" ir argumentuotą" straipsnį, manydami, kad tyla - gera byla. Tačiau rajono "činovnikai", kuriems negrūtamai nuplaukė užtikrintas raudonasis rytojus, apsidžiaugė jog nutildė nepaklusnuji "Žvilgsnį". Ką gi tenka rašyti atsakymą į atsakymą, nors taip netraukia ginčai dėl ginčų. Skiriame žemiu pateiktas mintis susirinkimo dalyviams kurių aukšto lygio frazes cituoja "Mūsų kraštą" (mielieji, atsirinkite patys).

...Kuproto žmogaus negalima apšmeičti, pasakius, kad jis su kupra. Mūsų leidinyje atskleista tik dalelytė šiurpios tiesos, kuri buvo ir tebėra Šeduvo vidurinėje mokykloje. O juk ant mūsų darbo stalo guli laiškai apie direktoriaus Antano Lapinsko finansinius žaidimus, auklėjimą su diržu, "švietimo reikalams" tarnaujančią fermą ir pan. Baisiausia, kad moralinį skurdą, dvainį aklumą, buojantį tarp mokytojų ir mokinii, vertinate gaunamais tūkstančiais rublių. Jei ir toliau liksite dviuos ubagais, tautinės mokyklos niekuomet nesukursite. O gal jums patikyt tokis lozungas: "Tegyvuoja tautinė mokykla ir kuo pilnesnė mano kišenė!"?

Taip, dirbtį be vadovelių, be gerai paruoštų kadru, turint mažai lėšų - sunku, bet kartu ir patogu, nes, nieko neveikiant (išskyrus kelis mokytojus entuziastus), galima visada tuo pasiteisinti. Mokyklos direktorius A. Lapinskas ir dabar linkęs viską daryti tik pagal programas. Jis niekada nebūtų leidęs dėstyti tikslybę mokykloje, jei ne pasikeitusi situacija Lietuvoje, jei nebūtų gautas Švietimo ministerijos kolegijos nutarimas, o kartu su juo pasikeitus rajono švietimo įstaigų valdybos vedėjo J. Boso "pozicija".

Gaila, bet A. Lapinskas nepasižymi atmintimi, jei drįsta didžiuotis tuo, jog į mokyklą rugsėjo pirmają atėjo Šeduvo parapijos klebonas Bronius Antanaitis. Negi direktorius pamiršo, kad gerbiamą kanauninką pristatė žodžiais: "Dabar kalbės iš Sajūdžio..." Lankstumą, drg. direktoriau, parodėte išties nuostabą. Priverstas gyvenimo bei tikiinčiųjų tėvų išvertė kailį ir šiandien skelbiatės karštu tikslybos dėstymo mokykloje šalininku. Jūs puikiai įsisavinote fašistinės Vokietijos propagandos ministro Jozefo Gebelso taisyklę: "Juo dažniau kartosi tau reikalinga melą, tuo greičiau visi juo patikės."

Mokytojai turėtųapti išdidesni, nustoti pataikauti, bijoti ir pradėti kūrybiškai dirbtį. Dabar ne tik istorija, bet ir santykiai Šeduvo mokykloje tiek suraizgyti ir supainioti, kad tik ateitis parodys, kas ko vertas. Nereikia stengtis įrodyti neįrodomo - kad ateizmas, materialistinė pasaulėžiūra praturtino mokinius dvasiškai, padarė juos geresnais.

Visiškai pritariame gerb. Rasai Bagdonienei, kad mokytojai yra pasyvūs, užleido savo, kaipo inteligenčių pozicijas. Tad veikite! Pradékite nuo TIESOS, kuri nebūna nei aukšto, nei žemo lygio. Ir tik ja vadovaudamiesi galime žengti pirmyn. Keista, kai tas pats žmogus viename pasiskyme prieštarauja pats sau. Belieka patarti pedagogams studijuoti ne tik marksizmą - leninizmą, bet ir A. Maceiną, E. Farsterį, J. Girnių, lietuvių filosofų ir kitų šviesuolių veikalus. Tuomet suprasite, kodėl mums nesuvokiamos amžiniosios žmogišumo tiesos.

Šeduvo vidurinėje mokykloje dirbama tikrai "subtiliais" metodais, kurie išplaukia iš vieno tikslų - bet kokia kaina nuslepsti esamą tikrą padėtį. Be reikalo tokie patyrę pedagogai, kaip Antanas Bukauskas, Bronė Zaleckienė ir kiti, nenori pripažinti, kad mokykloje gaji stagnacija, užslopintas mokytojų ir mokinii savarankišumas, iniciatyva. Reikėtų, kad kuo greičiau ir aktyviau visuomenė įsikištų į švietimo įstaigų vidaus reikalus, nors kai ką tai ir labai šokiruotų, pavyzdžiui, Joną Bosą.

"Kam šnekėt, tai šnekėt, o jau J. Bosui tai tikrai patylėt", - taip galima perfrazuoti posakį, pabrëžiant vedėjo nuopelnus. Už praeitį atsakingi mes visi, bet ypatingai tie, kurie ne tik "žibanciais" laikais, bet ir dabar įnirtingai kovoja, nesibodėdami jokių priemonių, už materialistinę pa-saulėžiūrą. Uždekimė prožektorius Leninui ne tik iš paradi-nės pusės, bet ir iš užpakalio. Deideologizuokime mokyklą! Pritariame Dos-tojevskiui: "Kad įsitikintų komunizmo bepras-mybe, žmonijai neužteks šimto milijonų gyvybių".

"Žvilgsnio" redakcijos darbuotojus galite įzeidinėti ir kritikuoti - tai jūsų valia, tačiau neleisime užgaulioti autorių, bendradarbiaujančių mūsų laikraštyje. Tie, kurie parašė laiškus, išspausdintus antrajame "Žvilgsnio" numeryje, nėra nei sajūdininkai, nei prasti, o tik paprasti, neabejini-gi tiesai žmonės. Ir nereikia šauktis konsolidacijos, juk vienų interesų bei įsitikinimų paminiimas kitų labui nereiš-kia vienybės. Nedėl tokios "vienybės" kovoja mūsų laikraštis, ne tokios nori ir eiliniai šeduviečiai...

Kol Šeduvo vidurinei mokyklai vadovauja A. Lapinskas, praeities klaidos kartoja si ir kartosis. Juk jis ramutėlis dėl savo vienos, už jo nugaros - pataikūnai gynėjai, tokis "tū-zas", kaip pats Jonas Bosas. Vienintelis kelias, kuriuo mokykla galėtų eiti link pertvarkos ir atsinaujinimo, yra greitas ir tikslingas vadovo pakeitimasis arba (jeigu jis turėtų bent kruopelytę sąžinės) - atsistatydinimas.

P.S. Šio straipsnio nuorašas nusiūstas "Mūsų krašto" redakcijai. Tikime kolegų gera valia ir teisingumu. Jei rajono laikraštis išspausdins laišką, prašome skaitytojus sugretinti tekstus ir įvertinti "Mūsų (?) krašto" darbuotojų objektumą ir žurnalistinį išprusimą. Na, o jeigu straipsnis nepasirodys oficioze, tai, manome, viskas bus aišku be komentarų...

MŪSŲ INTERVIU

"ČIA NE MŪSŲ REIKALAS" Su Šeduvos LDTV ykdomojo komiteto pirmininku Edmundu RUDAIČIU kal- basi Vytautas BUTVILAS:

K: - Kas trukdo tvarkyti miestą pavyzdingai? Ką Jūs darytumėte, jei turėtumėte pilną savivaldą? **A:** Organizacijos, kurios privalo daryti, nieko nedaro. Nu, vienu žodžiu, ką paliesi, ten visur bėdos. Trūksta medžiagų, etatų. Jeigu Šeduva atiduotų savivaldą, būtų visiškai kitaip. Dabar reikia kažką daryti, būk malonus, eik, prašinėk. Kažką, būk malonus, padaryk. Čia gi ne darbas. Pavyzdžiui, va dėl butų dabar kaip yra. Paskambini viršininkui, prašai tą ir tą, būk malonus, padaryk. O jei mano rankose būtų ta organizacija! Pasakyčiau, kad iki rytojaus reikia padaryti. Pagrindinės priežastys, kurios trukdo tvarkytis, yra šios: 1. Nėra lėšų, medžiagų, etatų. 2. Trūksta pavaldumo; jokios kompetencijos nėra.

Jeigu turėčiau visa tai, taip tvarkyčiausi: 1. Tvarkyčiau miestą. 2. Gerinčiau butus. 3. Apleistą kultūrinį gyvenimą gerinčiau.

Savo jėgomis siūlyčiau uždrausti savartyną. O šiaip darėm ir darysim. Ir kalbos nėra. Tvardėm miestą ir tvarkysim. Jeigu turėtume savivaldą, tai būtų žymiai lengviau. O dabar sukandęs dantis dirbi. Dėl baldų parduotuvės remonto nieko negaliu pasakyti. Galėsiu pasiteirauti, ar pinigai už remontą sumokėti, ar ne...

K: - Kaip Jūs manote, ar teisingai Šeduvos vartotojų kooperatyvo pirmininkė E. Masilionienė gavo orderį į butą naujai pastatytiame siuvimo fabriko "Lelija" name?

A: - E. Masilionienei davėm butą pagal jų kooperatyvo profsajungos komiteto protokolą. Mes svarstrom tiktais profsajungos nutarimus. Išstaigą vidaus reikalus nesikišam. Jų nuomonę mes neturim užprotestuoti.

Ir visai nesvarbu, kad Šeduvos RSO - 2 kolektyvas protestuoja butų mainus tarp Radviliškio rajkoopsajungos ir jų įmonės, kad net pinigus už butus rajkoopsajungai sugrąžino, kad butų mainų sutartis neteisėta iš pat pradžių. Šeduvos Vykdomyjam komitetui tikta nauda iš to. Gausim papildomai iš RSO - 2 už tai du 1 - o kambario butus.

Be to, gal pavyks gauti pinigų miesto turgavietės tvarkymui - 27 tūkst. rublių. Ir visai nesvarbu, kad sudaryta neteisėta butų mainų sutartis. Kas tą sutartį sudarė, tas ir turi naikinti. Čia ne mūsų reikalas. Jei sutartis sudaryta, jos turime laikytis...

(Kalba netaisyta)

MOTINA

Vanda MONČAUSKIENĖ

Motina - tauriausias žodis. Motina - gyvybės nešėja. Motinos dėka mes išvystame nuostabų pasaulį, išmokstame vaikšioti ir kalbėti. Ji mus pirmoji supažindina su garsais ir spalvomis, seka kiekvieną mūsų žingsnį. Mes jaučiame nuolatinį Motinos rūpestį ir žinome, kad jos širdis pilna gėrio bei atlaidumo mums, vaikams. Bégame pas ją susopus pirsteliui, skubam atverti širdį, kai reikia paguodos, patarimo. Tik mylėdami Motiną, mes galime mylėti Lietuvą, savo tautą.

Deja, mūsų tarpe yra tokia žmonių, kurie pamiršo ši šventą žodį, randa kitas "vertėbes", puola ieškoti kitų "idealu".

Kiek pamenu šeduvietę Adelę Čepaitienę, gyvenančią prie Niauduvos upelio, ji visada besižypsanti, skubanti ir visur suspėjanti. Nepraeis, būdavo pro mažą vaiku nepakalbinusi, padės senam bejégiam žmogeliui pereiti gatvę, pavaišins savo sodo obuoliais ar kriausėmis praeiv. Niekada ir niekam nesiskušdavo, kad jėgos kasdien vis labiau apleidžia kūną, silpsta kojos nuo gyvenimo naštos. Tik trumpai pasakydavo: "Gyvenime visko buvo, kaip ir daugeliui... Patys turime gyvenimą kurti, o už negandas patys kentėti".

Iš tiesų, nelepino gyvenimo vėjai A. Čepaitienės. Jaunystėje ištekėjo už vyro Povilo, nepaprastai darbštus žmogaus. Augo keturi vaikai: dvi dukros ir du sūnūs. Abū dirbo ir vaikus mokė darbo, bet mirtis įsisuko į šiltą šeimos gūžtą - pasimirė Povilas. A. Čepaitienė liko našlė su ketvertu vaikų. Ir vėl dirbo sunkų, fizinių darbų, stengėsi, kad vaikai būtų sotūs ir aprenkti, kad galėtų mokytis ir įsigyti profesijas, kad taptų gerais žmonėmis. Dirbo nuo ryto iki vakaro, kaip darbštuolė bitelė. Vaikai apsiplunksnavo ir paliko gimtajų lizdą...

Sulaukė Adelė gražaus amželio, bet vis krutėjo, dar pati apsitvarkė. Tačiau liga prikaustė moteriškę prie lovos ir dabar jau reikalinga parama. Nesiskundžia, kad vaikai toli, kad retai atvažiuoja, o kantriai laukia sūnų ir dukters Genovaitės iš Kaišiadorių. Bet keliais tolimas, kasdien nepavažinėsi. Motina tai supranta... Ilgokai gulėjo Šeduvos ligoninėje, lankė ją vaikai ir anūkai, bet nesulaukė ji dukters Laimutės Rimavičienės, gyvenančios Šeduvoje. Nežinia kodėl taip atsitiko. Juk visus vaikus mylėjo vienodai ir gerumo, rodos, negailėjo né vienam.

Dabar A. Čepaitienė guli ligoninėje ir skaudu žiūrėti, kaip, atsidarius palatos durims, ji tikisi pamatyti Laimutę. Jeina tik gydytojai, seselės, kitų ligonių lankytuvai su gėlėmis ir šypsenomis. Atsidūsta moteriškė, nusuka akis į sieną, kad nematyti palatos draugės. Gal darbai trukdo Laimutei ateiti, gal šeimyniniai rūpesčiai, gal... O gal dar ateis?

Alpsta Motinos širdis iš sielvarto ir niekam nesinori pasakyti, kad tai tavo dukra, kurią mylėjai ir dabar labiau myli, nes jos nėra šalia.

Motina tebelaukia...

SKAITYTOJŲ DĒMESIUI

ŽVIGSNIS pradeda spaustinti apmokamus skelbimus.

Skelbimų kaina: parduodu - 10 rb., kiti - 5 rb. Pigiausia, bet neskubi reklama **ŽVILGSNYJE!**

Parduodu nauja, neišpuota, japonišką diktofoną.

Kreiptis: Baisogala, tel. 55-856.

BOLŠEVIKMEČIO

DREBĖKIT!

(Rezistentų kovos daina)

Žinokit visi bolševikai,
Vis viena bus kerštas baisus!
Nes jūsų planai nepavyko -
Nušluoti nuo žemės visus.
Jūs mūsų šeimas iškankinot,
Jei sugriebėt - išvežėt jas!
Dienomis jūs vogėt vežimais,
Susirinkdami klumpes senas...
Išdraskėte mūsų sodybas,
Išžudėte senus tévelius.
Už tai , kad sūnus pasiryžęs
Dėl laisvės paliko namus!
Drebékit , visi išdavikai,
Ateis juodo keršto diena.
Laisvosios Tévynės žudikai,
Ugninė bus mano daina!

MALDA STALINUI TÉVELIU

Tikiu į Tévą Staliną , nieko negalintį.
Visuotinį žulikų įkūrėją,
Kuris prasidejo iš gruzijos marių,
Gimė iš senos žydelkos,
Kentėjo nuo kapitalistų režimo
Ir tik nenudvésęs,
Nenužengė į pragarą.
Spalių mėnesį pabėgęs iš kalėjimo
Sėdo kremluje dešinėj žlibo senio,
Iš kur atėjo Baltijos tautų nuteisti...
Tikiu į Marksą , Engelsą,
Visuotiną komūnos bendravimą,
Visų žulikų iš kalėjimo amnestavimą
Ir į amžiną badavimą...

TU LIETUVA , TY MOJA

(Lietuvos jaunimas ironiškai uždainuodavo)

Ach ty Litva , ty moja

Liubiezna tévynė!

Ar žinai , kak tebia

Rusija apgynė?

Prieš Stalin gospodin

Nusiimki šapką,

Jesli ne , tai ruskelis

Duos į kaktą babką.

Jau teper Lietuoj

Chorošo gyventi,

Tik molči , ba nušaus -

Neduos né pasent!

Litva džiaugės - polučila

Vilniaus miestą slauṇu,

O sovietų komisaras

Prijiehal į Kauną...

“BRANGŪS DRAUGAI...”

Po karo , užėjus sovietams ,kai kurie žmogeliai labai mušési į valdžią.Vieną tokį paskyrė valsčiaus sekretoriumi.Revoliucijos metinių proga turėjo būti mitingas.Reikėjo kalbėti rusiškai , o tas vargšelis nemokėjo.Už puslitrį nusisamdė žydą , paslėpė po stalu ,raudona staltiese užklotu. Žydą sufleruoja , ojis kalba: “Brangūs draugai ,mitingą skaitau atidarytu!” O žydelis po stalu nutilo...Sekretorius vėl viską pakartojo iš naujo ,laukdamas , gal žydas ką nors pasakys. O tas tyli.Tuomet žmogelis ir sako :”Brangūs draugai ,visi mes draugai , išskyrus tą , kuris po stalu sėdi ir nieko nesako.Mitingą baigiu!” Salėje audringi plojimai.

NORAS

Čaučesku susitikime su liaudimi sako: -Aš jūsų Tévas.Prašykit , mano vaikai , ko pageidautumėte?
Minia (choru): -Trokštame likti našlaičiais!..

TAUTOSAKA

Redaktorius: Linas Jučas

ŽVILGSNIS

Kaina 15 kap.

Redakcija: V. Bartkus, S. Butvilas,
V. Butvilas, L. Jučas, D. Rimvydas.

Ljucast
Adresas: 235120, Radviliškis, Valančiaus 2-5, S. Butvilui,
tel. 56-383 - Šeduvos, 53-284 - Radviliškyje, 22-35-65 - Vilniuje